

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

II ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯНЫҢ
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

II МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

PROCEEDINGS

OF THE II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE »**

Астана / Astana

09 СӘУІР 2025

09 APRIL 2025

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА**

**MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ
ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ В
ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

**“LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE”**

ӘОЖ / УДК 80\81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

ISBN 978-601-385-093-1

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА

Бейсенбай А.Б.	- Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі - академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Дүйсенғазы С.М.	- ф.ғ.к., филология факультетінің деканы
Сатенова С.К.	- ф.ғ.д., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының профессоры
Акижанова Д.М.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының меңгерушісі
Ескиндиrowa М.Ж.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Кенжигожина К.С.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Жұмай Н.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Ақшулакова Б.К.	- магистр, аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы

Халықаралық ғылыми – практикалық конференцияның серіктестері

- Нью-Хейвен университеті (Коннектикут қ., АҚШ)
- Острава университеті (Острава қ., Чехия)
- Любляна университеті (Любляна қ., Словения)
- Селчук университеті (Конья қ., Түркия)
- Манас атындағы Қырғыз-Түрік университеті (Бішкек, Қырғызстан Республикасы)
- Л.М. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің Қазақстандық филиалы (Астана қ., Қазақстан)
- Кәсіби аудармашылар мен аударма компаниялар қауымдастығы (Астана қ., Қазақстан)

Партнёры международной научно – практической конференции

- Университет Нью-Хейвена (г. Коннектикут, США)
- Университет Острава (г.Острава, Чехия)
- Университет Любляна (г. Любляна, Словения)
- Университет Сельчук (г. Конья, Турция)
- Кыргызско-турецкий университет имени Манаса (г. Бишкек, Кыргызская Республика)
- Казахстанский филиал Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова (г. Астана, Казахстан)
- Ассоциация профессиональных переводчиков и переводческих компаний (г. Астана, Казахстан)

Partners of the International scientific and practical conference

- University of New Haven (Connecticut, USA)
- University of Ostrava (Ostrava, Czech Republic)
- University of Ljubljana (Ljubljana, Slovenia)
- Selçuk University (Konya, Turkey)
- Kyrgyz-Turkish Manas University (Bishkek, Kyrgyz Republic)
- Kazakhstan Branch of Lomonosov Moscow State University (Astana, Kazakhstan)
- Association of Professional Translators and Translation Companies (Astana, Kazakhstan)

ӘОЖ / УДК 80/81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» атты II халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы = II Международная научно-практическая конференция «Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху» = II International scientific and practical conference «Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age» - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университет редакциясы – бет саны 291 – қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде

ISBN 978-601-385-093-1

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» II халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы, аударма, тіл, мәдениет және мәдениетаралық коммуникация салаларына қызығушылық танытқан зерттеушілерге, оқытушыларға, аудармашы-практиктерге, білім алушылар мен жас мамандарға арналған. Конференция цифрлық дәуір жағдайындағы аударма, тіл және мәдениет салаларындағы өзекті мәселелерді талқылауға арналды. Ерекше назар аударма оқытуындағы инновациялық технологияларды қолдануға, мультимедиялық аудармада жасанды интеллекттің рөліне және мәдениетаралық коммуникация мәселелеріне бөлінді. Іс-шара ғылыми тәжірибе алмасуға, халықаралық ынтымақтастықты нығайтуға және жас зерттеушілерді қолдауға маңызды алаңға айналды.

Сборник материалов II международной научно-практической конференции, на тему **«Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху»**, предназначен для исследователей, преподавателей, переводчиков-практиков, обучающихся и молодых специалистов, заинтересованных в области перевода, языка, культуры и межкультурной коммуникации. Конференция была посвящена обсуждению актуальных вопросов в области перевода, языка и культуры в условиях цифровой эпохи. Особое внимание уделялось использованию инновационных технологий в обучении переводу, роли искусственного интеллекта в мультимедийном переводе и проблемам межкультурной коммуникации. Мероприятие стало важной площадкой для научного обмена, налаживания международного сотрудничества и поддержки молодых исследователей.

Proceedings of the II international scientific and practical conference titled **«Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age»** is intended for researchers, teachers, translators, students and young professionals interested in the field of translation, language, culture and intercultural communication. The conference was dedicated to discussing current issues in the fields of translation, language, and culture in the context of the digital age. Special attention was given to the use of innovative technologies in translation training, the role of artificial intelligence in multimedia translation, and challenges of intercultural communication. The event served as an important platform for academic exchange, fostering international collaboration, and supporting young researchers.

© Л.Н. Гумилёв атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2025

© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2025

© Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилёва, 2025

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

ПЛЕНАРЛЫҚ ОТЫРЫС \ ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ \ PLENARY SESSION	
Влияние чешского языка на русский: интерференция в общении V. Vajdová	11
Bridging Bytes and Babel: AI, Transliteration, and the Future of Global Translation D. Popič, A. Zadorozhnaya	17
Intercultural communication: the Unavoidable Stereotypes P. Ianniello	21
«Методология обучения переводу»: актуальность и проблемы дисциплины Г.И. Кульдеева	25
Peculiarities of Translating Stylistic Devices in the Epics from Kyrgyz into English S.K. Mambaeva	31
A Literature Review on the Effectiveness of Remote Interpreting Platforms: a Comparison of Kudo, Interprefy, Voiceboxer, Interactio, Speakus, and Zoom O. Köksal, B.N. Zorlu	37
I СЕКЦИЯ \ I SECTION	
АУДАРМАТАНУ МЕН АУДАРМАНЫ ОҚЫТУДЫҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ ПЕРЕВОДУ И ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЮ INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING TRANSLATION AND TRANSLATION STUDIES	
Глоссированный перевод и его реализация в документировании языков С.Ж. Тажимаева, Н. Жұмай	45
Переводческое мастерство Г. Бельгера М.Б. Аамалбекова, Ш.К. Смагулова	49
Виртуальные занятия в обучении последовательному переводу: тематическое исследование A. Szczesny	55
Болашақ аудармашыларды аударма сапасын бағалауға үйретудің тиімді стратегиялары А.М. Куркимбаева	60
Making Conversation with the Help of Intentional Tools А.Р. Нағмеддинов	64
Evaluating the Effectiveness of Computer-Assisted Translation (CAT) Tools in Translation А.Т. Байекеуева	68
Формирование идиоматической компетенции у студентов-лингвистов Н.С. Логачева, Т.А. Трухина	74
Comparative Analysis of Literary Text Translation Using Grammar Transformations from English into Russian А.Т. Кондыбаева	78
Аударма сапасын сырттай бағалаудың тиімді тәсілдері Н.Р. Шенгельбаева, А.З. Мухитов	84
Аударма сапасын бағалаудың әдістері: теория мен практика арасындағы диалог А. Карелова, А.К. Жумабекова	90

Шет тілін оқытудағы аударматану элементтері: теория және тәжірибе <i>А.А. Алтынбаева</i>	94
Лингво-когнитивный аспект цветовой ассиметрии как переводческая проблема <i>Д.С. Кульмаганбетова, Г.И. Кульдеева</i>	98
От прямой к кругу: культурная адаптация через лингвистические трансформации <i>А. Иванов</i>	101
Переводческие трансформации в русско-казахскоязычных версиях романа Рэя Брэдбери «451 градус по фаренгейту» <i>М. Алибаева</i>	104
Quality Assessment of Machine Interpreting <i>К. Весельская</i>	108
Стратегии перевода англоязычных IT-неологизмов в переводе на русский и казахский языки <i>Ж. Абдуалиев</i>	112
II СЕКЦИЯ / II SECTION ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ПЕН МУЛЬТИМЕДИЯЛЫҚ АУДАРМА ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И МУЛЬТИМЕДИЙНЫЙ ПЕРЕВОД ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MULTIMEDIA TRANSLATION	
From Text to Context: Chinese Culture Reflection in Chinese Internet Platforms <i>М. Уразбекова, Д. Кульмаганбетова</i>	116
Интеграция нейросетевых технологий в аудиовизуальный перевод: возможности и ограничения <i>К. Ережепова</i>	121
Қазақтың ұлттық салт-дәстүрлері атауларын аударуда жасанды интеллекттің ықпалы: ерекшеліктері мен қиындықтары <i>А. Кибасова</i>	127
Әртіпес фразеологизмдердің цифрлық платформасын құрудың ғылымдағы зерттелу тарихы мен тәжірибесі <i>А. Байқадам</i>	131
Трудности перевода лакун фольклорной прозе (на материале казахского, русского и английского языков) <i>А. Нурлан</i>	136
Технология аудиовизуального перевода полнометражных художественных фильмов <i>Б. Алибаева, Кульдеева Г.И.</i>	140
Машиналық аударма арқылы көркем әдебиетті аудару ерекшеліктері <i>А. Шмирова</i>	146
Cultural Translation of Kazakh Films into English: the Context of the Historical Film “The Crying Steppe” <i>А. Калышбек</i>	152
Стратегии перевода новостных блоков на казахский, русский и английский языки (на материале «Всемирных игр Кочевников в Казахстане») <i>И. Сүлейменова</i>	156
Мұнай және газ саласы терминдерін аударудағы тілдік-нормативтік аспект <i>А. Анатаева, С.К. Сатенова</i>	160
Компьютерлік ойындардағы терминологияны аударудағы қиындықтар <i>Т. Кольбаев, Б.Е. Боранкулова</i>	165
I	

II СЕКЦИЯ / III SECTION АУДАРМА ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС МӘСЕЛЕЛЕРІ ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА И МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ PROBLEMS OF TRANSLATION AND INTERCULTURAL COMMUNICATION	
Роль социокультурного аспекта при переводе художественных текстов В.В. Фефелова	173
Переводческие трансформации в провокативном дискурсе Ю.Г. Федорова	177
Проблема лакуарности в переводческой деятельности С.Н. Абдуллаев, Ж.Б. Эгимбаева	182
Алаш аудармасы: Ахмет Мамытұлының аудармадағы ұстанымы Л.Н. Дәуренбекова	186
Comparative and Syntactic Analysis of Assertive Speech Acts in the Kazakh and English Translations G.A. Sarbassova	191
Проблемы развития системы высшего образования и ее интеграции в мировое образовательное пространство У.Т. Аттокуров, А.А. Сагымбаев, Н.Р. Суранова	196
Culture-Specific References and Linguistic Issues in the Factual Documentary Island Medics Г.Д. Ергазинова	204
Culture and Language A.S. Boranbayeva	210
Колоративті фразеологизмдердің бойындағы бинарлық оппозиция және оның тіларалық берілуі Ю. Михайленко, Ж.М. Қоңыратбаева	214
Pragmatic Barriers in Engineering Text Translation: A Grice Maxims Analysis А.А. Iskakbayeva	217
Medical Discourse in Literature: Translation Issues Б.Е. Боранкулова, Д. Окульская	221
Сниженная лексика: Н.В. Коляда в переводе на английский В. Остякова	225
Культурные и стилистические особенности перевода фразеологических единиц в мемуарной литературе А. Ахметбек	228
Вербальные средства выражения эмоций и их переводческая адаптация Ж. Алғалиева, Г.И. Кульдеева	232
The concept of “mankurtism” in literary translation (based on Chinghiz Aitmatov's work “The Day Lasts More than a Hundred Years”) А. Ерікқызы	238
Психология ғылымының терминін аударудағы ерекшеліктер (“Интернет психологиясы” кітабы бойынша) Д. Указбек	245
Formation of Professional Interpreter Skills: A Practitioner’s Perspective Р. Нүкежанова	247
Көркем аудармадағы тіркесті бірліктердің прагматикалық бейімделуі (Чарльз Диккенстің «Оливер Твисттің басынан кешкендері» атты романы негізінде) К. Сейткенов, Ж.М.Қоңыратбаева	250
Сравнительный анализ перевода казахских народных сказок об Алдаре Косе на русский и английский языки А. Сапанова	258

Проблемы перевода эвфемизмов в выступлениях Дональда Трампа <i>А. Ермек</i>	264
Перевод имен собственных с немецкого языка на русский язык на основе романа К.Функе «Чернильное сердце» <i>А. Семеновых, А.Г. Барова</i>	270
Особенности перевода фрагментов разговорной речи (на материале романа Х.Фаллады «Jeder Stirbt Für Sich Allein» и его перевод на русский язык) <i>А. Такиуллина, А.Г. Барова</i>	274
Equivalence in Translating Kazakh Kinship Terms in Literary Translation (based on B. Nurzhekeev's novel "Oh, Life") <i>М. Темиржанова, С.Ж.Тажибаяева</i>	280
Bridging Words: Abai's «Word One» across Cultures and Languages <i>А. Кадирбекова</i>	288

10. A.Kekilbaev End of the Legend. Translated from Russia by Marina Vladi Kartseva and I.K [the end of legend.pdf](#)

А. Шиминова

магистрант 2 курса

Евразийский национальный университет им.Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

ayaulym.shimirova@mail.ru

Отражение устойчивых словосочетаний с цветообозначениями в машинном переводе

Аннотация. В статье рассматриваются особенности процесса перевода художественной литературы с использованием технологий машинного перевода. Анализируются особенности перевода казахских текстов на английский язык с помощью систем машинного перевода, таких как основанный на правилах перевод (RBMT), статистический машинный перевод (SMT) и нейронный машинный перевод (NMT). В статье обсуждаются как ограничения, так и преимущества машинного перевода, а также методы и подходы, применяемые при переводе художественных текстов. Обосновывается значение дополнительных технологий и методик, таких как нейронные сети и искусственный интеллект, для повышения качества перевода. Особое внимание уделяется необходимости учитывать межкультурные различия, сохранять языковые особенности и передавать оригинальный смысл при переводе художественных произведений.

Ключевые слова: машинный перевод, виды машинного перевода, художественный перевод, алгоритмы перевода.

A.Shimirova

2nd year Master Degree Student

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

ayaulym.shimirova@mail.ru

The Representation of Color-Related Idiomatic Expressions in Machine Translation

Abstract. This article explores the specific features of translating literary texts using machine translation technologies. It investigates the translation of Kazakh texts into English through different machine translation systems, including rule-based machine translation (RBMT), statistical machine translation (SMT), and neural machine translation (NMT). The article discusses both the limitations and advantages of machine translation, as well as various methods and techniques used in literary translation. The importance of additional technologies and methods—such as neural networks and artificial intelligence—for improving translation quality is highlighted. Furthermore, the paper emphasizes the need to consider intercultural differences, preserve unique language structures, and convey the original meaning when translating literary works.

Keywords: machine translation, types of machine translation, literary translation, translation algorithms.

Cultural Translation of Kazakh Films into English: The Context of the Historical Film “The Crying Steppe”

Abstract. *The aim of the study is to determine the translation methods of films to achieve more appropriate translation between two distinct cultures without disturbing the meaning. Film translation requires accurate translation of words. Finding the exact translation for some specific cultural words could be a challenging task. For this purpose, a qualitative research method was used to conduct a comparative analysis of the historical film and its translation. The current research work investigates and analyses the English subtitles in the cultural translation of the film “The Crying Steppe” on the basis of linguistic and cultural peculiarities. As a result, several methods for cultural translation have been explored.*

Keywords: cultural translation, film translation, subtitles, lacunae, translation methods.

Introduction

Cultural translation is a nuanced method of translation from one language to another which mainly focuses on preserving meanings, values, and practices across cultural boundaries (Bassnett, 2018). It is aimed at interpreting texts in ways that fit the targeted audience’s perspective and understanding while keeping the original context intact as much as possible. This process is particularly important in cinema industry since films blend language, visuals, and stories to reflect a culture’s history and values. In contrast to books or other written records, films need careful translation to share not only dialogue but also the deeper cultural ideas imbedded in them, especially when they aim to connect audiences from different backgrounds, such as those in Kazakhstan and the English-speaking world. Thus, cultural translation helps viewers understand unfamiliar cultures, highlights overlooked stories and keeps the film’s intended message alive as it travels globally (Díaz-Cintas & Remael, 2021).

In the context of cinema, there are specific linguistic methods used for cultural translations such as adaptation, annotation and collaborative framing. Adaptation adjusts unique terms or phrases, such as those linked to particular Kazakh traditions, to make them understandable to new viewers without losing their essence. Annotation adds brief explanations in subtitles pointing out a historical detail or cultural element to provide context. Collaborative framing involves native speakers and experts to ensure that translations feel natural and carry the intended meaning (Venuti, 2019; Bassnett, 2018).

This study uses the Kazakh film *The Crying Steppe* (2019), directed by Marina Kunarova, as a case study to explore the cultural translation approaches in practice. The film, which depicts the lasting impact of the Soviet-era famine on Kazakh life, is especially rich with culturally specific language and imagery as well as major historical context, which makes it suitable for evaluation of how translation preserves or distorts the original intent. By examining this, the article seeks to find the most effective ways to translate culture in films, evaluate current state of media translation in Kazakhstan, and expand on nuances of linguistic and cultural peculiarities in translation from Kazakh to English.

Methodology

In this paper a qualitative case study approach is used to explore the efficacy of cultural translation approaches in translations of Kazakhstani media based on the Kazakh historical film *The Crying Steppe* (2019), directed by Marina Kunarova. The methodology includes a detailed analysis of the film’s English subtitled translation, with a focus on the interpretation of culturally specific Kazakh terms, historical references, and traditional elements for an English-speaking audience.

The analysis consists of in three key stages. First, textual comparison of the original Kazakh dialogue with its English translation is conducted, identifying instances where culturally loaded terms and phrases are adapted, annotated, or reframed. Second, contextual interpretation is utilised to assess how these translations interact with the film's visual and narrative elements (whether subtitles enhance or obscure the cultural weight of certain culturally significant scene). Third, evaluative synthesis measures the translations' success in conveying the filmmaker's intended message, using criteria such as clarity, cultural resonance, and emotional fidelity. Primary data includes the film's script, English subtitles, and any additional sources such as promotional content, reviews or interviews. This methodology offers insights into optimal strategies for cultural translation in Kazakhstani cinema, balancing linguistic precision with cross-cultural understanding.

Results

This qualitative case study of *The Crying Steppe* (2019) movie analyzed the English subtitles against the original Kazakh dialogue to evaluate cultural translation accuracy, following a three-stage methodology: textual comparison, contextual interpretation, and evaluative synthesis. Data was drawn from the film's script, English subtitles, and additional production materials where available.

Textual Comparison: The analysis identified several culturally loaded terms, including “жалы-жая, қазы-қарта” (“zhaly-zhaya, qazy-qarta” - traditional horse meat delicacies), “төрт түлік мал” (“tort tulik mal” - four types of livestock), “қымыз” (“qymyz” - fermented horse milk), “айналайын” (“aynalayin” - an affectionate address), and “құлыншағым” (“qulynshagym” - my little foal). The terms “жалы-жая,” “қазы-қарта,” and “қымыз” were translated generally (e.g., “meat, bread, delicacies” and “milk”) stripping away significant cultural context. In contrast, “төрт түлік мал” was adapted as “cattle,” “айналайын” and “құлыншағым!” as “sweetheart” retaining traditional and cultural essence through adaptive phrasing despite the lack of direct equivalents.

Contextual Interpretation: Examining the interplay between subtitles and visual-narrative elements and context revealed instances where historical weight of certain scenes was obscured. The film's portrayal of the Soviet communist regime and the Great Famine includes emotionally charged scenes and profanities reflecting the tragedy's depth. For example, the saying “Құл болды деген осы” (“Qul boldy degen osy” - literally “This is what being a slave means”), spoken in a moment of despair, was translated as “That is what is meant by “occupation””. This interpretation dilutes the portrayed intensity, failing to convey the visceral sense of enslavement and suffering tied to the famine, a critical thematic element reinforced by the scene's bleak imagery.

Evaluative Synthesis: Overall, the English translation conveys the film's general historical context, successfully framing the Soviet regime's impact on Kazakhstan. However, the preservation of cultural specificity and emotional intensity varies. While adaptation seems effective for terms such as “төрт түлік мал” and “айналайын,” generalised translations of “қазы-қарта” and “қымыз” lose cultural depth, while the weakened interpretation of phrases such as “Құл болды деген осы” diminishes the sense of intensity. These findings suggest opportunities for improvement in enhancing viewers' understanding of Kazakhstani cultural elements and the intended emotional experience, aligning with the film's purpose of depicting a national tragedy.

These findings emphasise the necessity of a combined approach to optimize cultural translation from Kazakh to English. Adaptation suits symbolic or emotional terms, annotation can enrich culturally specific terms, and collaboration ensures historical and affective accuracy, thus addressing the study's aim to preserve Kazakh cultural aspects in globalization.

Discussion

The analysis of *The Crying Steppe* (2019) highlights the inconsistent effectiveness of English subtitles in preserving the cultural and emotional aspects of its original dialogue, offering insights into the strengths and weaknesses of current translation practices in Kazakhstani cinema industry. This discussion assesses these findings through adaptation, annotation, and collaborative framing, exploring their role in maintaining Kazakh identity globally and proposing improvements.

The textual comparison reveals adaptation's variable success of conveying the intended message. Some terms benefit from adaptations, including “Төрт түлік мал” - traditionally the four

livestock types (horses, cattle, sheep, camels) in Kazakh culture, which is translated as “cattle” (typically bovine animals) simplifying its scope yet retaining pastoral essence. Similarly, “айналайын” literally “May I revolve around you” from “айналу” (to revolve) and “-айын” (a wish), an affectionate address reflecting devotion or endearment, becomes “sweetheart.” In these cases, due to culturally rich nature of these terms, the adaptive translations are able to capture the affectionate tone and intended message, making it accessible to English viewers, despite not having equivalent translations. This aligns with Venuti’s (2019) view that adaptation can enhance target audience resonance.

However, the generalized translations of “жалы-жая” and “қазы-қарта” (“meat, bread, delicacies”) and “қымыз” (“milk”) fail to reflect their cultural significance in Kazakh cuisine. Literally “mane fat and thigh meat,” “horse sausage and casing,” and “fermented mare’s milk,” these staples embody hospitality and survival, key to the film’s famine-era narrative. Reduced to vague terms, they lose their horse-centric specificity, flattening a rich culinary heritage and its contrast with Soviet-era loss, as Bassnett (2018) cautions against. Concise annotations (e.g., “qazy-qarta: horse meat delicacies,” “qymyz: fermented mare’s milk”) are suggested to preserve this cultural narrative for global viewers. This loss of specificity risks downgrading Kazakh cultural markers into generic terms, which is a significant drawback as the language engages international viewers.

Contextual interpretation further exposes the dilution of emotional and historical weight, particularly in scenes representing Soviet oppression and the Great Famine. For instance, the translation of “Құл болды деген осы” as “That is what is meant by ‘occupation’” instead of literal ““This is what being a slave means”” markedly weakens the original’s visceral portrayal of enslavement, a core theme reinforced by the film’s bleak visuals. Similarly, the profanities used by regime enforcers are softened in English, reducing the dialogue’s intensity. These choices reflect a failure to convey the affective power of the source, supporting Díaz-Cintas and Remael’s (2021) assertion that subtitling must prioritize emotional fidelity alongside clarity in historical narratives. The reliance on neutral or literal interpretations here suggests an underuse of strategies capable of preserving the intended trauma narrative.

Overall, while the translation broadly depicts the Soviet regime’s impact, it falls short in fully capturing cultural specificity and emotional resonance. Adaptation succeeds with relational terms but falters with concrete cultural items, where generalized translations obscure Kazakhstan’s pastoral and survival traditions. The weakened intensity of expressions can further diminish the film’s tragic weight, pointing to a need for a more direct approach. Annotation, largely absent here, could address this by adding concise notes, thus enhancing context without overloading subtitles (Olohan, 2021). For emotionally intense phrases and profanities, collaborative framing offers the greatest potential. Engaging Kazakh linguists could produce translations like “This is slavery itself” or retain profanity’s force, better reflecting the regime’s harshness, as Venuti (2019) advocates for culturally informed teams.

Conclusion

This case analysis of *The Crying Steppe* (2019) demonstrates that English subtitles inconsistently preserve the cultural and emotional depth of its Kazakh dialogue, with adaptation succeeding for adaptive terms such as “төрт түлік мал” and “айналайын,” yet faltering with generalized translations of culturally rich terms such as “жалы-жая,” “қазы-қарта,” and “қымыз,” and softened renditions like “Құл болды деген осы.” These findings highlight the strengths and limitations of current translation practices in conveying Kazakh identity globally, fulfilling the study’s aim to assess and enhance cultural translation. A combined approach - adaptation for accessibility, annotation for culinary and cultural context, and collaborative framing for emotional intensity - offers the most effective means to maintain Kazakhstan’s heritage and historical trauma. Such strategies can ensure international audiences engage authentically with Kazakh cinema, preserving its cultural richness amidst globalisation.

References

1. Bassnett, S. (2018). Translation and culture. In S. Harding & O. Carbonell Cortés (Eds.), *The Routledge handbook of translation and culture* (pp. 23–38).
2. Routledge. Díaz-Cintas, J., & Remael, A. (2021). *Subtitling: Concepts and practices*.
3. Routledge. Olohan, M. (2021). *Translation and practice theory*. Routledge.
4. Venuti, L. (2019). *The translator's invisibility: A history of translation* (3rd ed.). Routledge.

А. Қалышбек

1-курс магистранты

Maqsut Narikbayev University, Астана, Қазақстан

a_kalyshbek@kazquu.kz

Қазақ фильмдерін ағылшын тіліне мәдени тұрғыдан аудару: «Жылаған дала» тарихи фильмі контекстінде

Андатпа. Бұл зерттеудің мақсаты – екі түрлі мәдениет арасындағы мағыналық сәйкестікті бұзбай, фильмдерді аудару әдістерін анықтау. Фильм аудармасы сөздердің дәлме-дәл аударылуын талап етеді. Кейбір мәдени тұрғыдан ерекше лексикалық бірліктерді дәл аудару күрделі мәселе болуы мүмкін. Осы мақсатта тарихи фильм мен оның аудармасына салыстырмалы талдау жүргізу үшін сапалық зерттеу әдісі қолданылды. Бұл зерттеу жұмысы «Ұлы Дала Зары» фильмінің ағылшын тіліндегі субтитрлерін тілдік және мәдени ерекшеліктер негізінде зерттеп, талдайды. Нәтижесінде мәдени аударманың бірнеше әдістері анықталды.

Түйін сөздер: мәдени аударма, фильм аудару, субтитрлер, лакуна, аударма әдістері.

А. Қалышбек

Магистрант 1 курс

Maqsut Narikbayev University, Астана, Казахстан

a_kalyshbek@kazquu.kz

Культурный перевод казахских фильмов на английский язык: в контексте исторического фильма «Плачущая степь»

Аннотация. Цель данного исследования — определить методы перевода фильмов, позволяющие сохранить смысловое соответствие между двумя различными культурами. Перевод фильмов требует точной передачи значений слов. При этом точный перевод некоторых культурно-специфичных лексических единиц может вызывать трудности. С этой целью было проведено качественное исследование, включающее сравнительный анализ оригинального исторического фильма и его перевода. В статье рассматриваются и анализируются английские субтитры к фильму «Плач великой степи» с точки зрения языковых и культурных особенностей. В результате были выявлены несколько методов культурного перевода.

Ключевые слова: культурный перевод, перевод фильмов, субтитры, лакуна, методы перевода.